

STAND UP FOR JOURNALISM AS A PUBLIC GOOD

Het Europese nieuwsecosysteem bevindt zich op een kruispunt. Mis- en desinformatie, clickbait, media capture, nieuwswaestijnen op lokaal niveau, agressie tegen journalisten en onzekere arbeidsomstandigheden,... Dit alles leidt tot braindrain in de sector en heeft een potentieel verwoestende impact op de kwaliteit van de journalistiek en mediapluralisme. Het gebruik van generatieve kunstmatige intelligentie brengt niet enkel kansen maar omvat ook veel risico's.

De Europese verkiezingen in 2024 zijn bepalend voor de richting die de EU inslaat. We hebben een Europees Parlement en Commissie nodig die zich blijven inzetten voor een fair Europa met respect voor sociaal overleg en mensenrechten, de rechtsstaat, mediavrijheid en mediapluralisme. Ze moeten toezicht houden op de cruciale reguleringsmechanismen die de afgelopen vijf jaar tot stand kwamen: de DSM-richtlijn, de digitale dienstenwet, de AI-wet, de anti-SLAPP richtlijn en de Europese verordening voor meer mediavrijheid.

In de aanloop naar de verkiezingen schuift de European Federation of Journalists (EFJ) drie actiepunten naar voren die cruciaal zijn voor de toekomst van de journalistiek. Een journalistiek die levensvatbaar, veilig en ethisch moet zijn:

Levensvatbare journalistiek

- Transparante en onafhankelijke overheidsfinanciering, financiering via filantropische stichtingen, ...
- Onafhankelijke en duurzame financiering voor openbare media.
- Faire vergoedingen en auteursrechten voor (freelance) journalisten.
- Permanent EU-budget voor projecten voor onafhankelijke journalistiek, mediageletterdheid, monitoring en bijstand in geval van agressie.

Veiligheid van journalisten

- Zorg voor een veilige omgeving voor journalisten en bescherm hen tegen fysiek en online geweld, en tegen vrouwen en kwetsbare groepen in het bijzonder.
- Roep straffeloosheid een halt toe.
- Identificeer en voorkom misbruik van juridische procedures die bedoeld zijn om journalisten het zwijgen op te leggen.
- Voorkom onwettige inzet van spyware tegen journalisten.

Regulering van generatieve AI

- Maximale transparantie over trainingsgegevens en AI-gegenereerde inhoud.
- Verplichte vergoeding van auteurs voor AI-gegenereerde inhoud die gebruik maakt van journalistiek werk.
- Richtlijnen voor verantwoord gebruik van AI in de journalistiek.
- AI als integraal onderdeel van journalistieke opleidingen. Creëer bewustzijn rond misbruik van generatieve AI en het gevaar van desinformatie.

De Europese Federatie van Journalisten, die 73 journalistenvakbonden en beroepsverenigingen in 45 landen vertegenwoordigt, roept EU-beleidsmakers op om op te komen voor de journalistiek en journalisten in Europa.

We zijn allemaal getuige van een toename van mis- en desinformatie, we zien een onder druk staand bedrijfsmodel voor onafhankelijke journalistiek en een toenemende politieke controle op journalisten en media. De nieuwe poortwachters voor informatie, de grote online platformen - Big Tech - en hun door aandacht gedreven bedrijfsmodel eroderen de kwaliteit van de inhoud en de fundamentele vertrouwen in de journalistiek. Dit alles heeft een potentieel verwoestende impact op het fundamentele vertrouwen in de journalistiek. Dit verplicht iedereen die de democratie verdedigt, om aan de zijde van journalisten te staan en via een holistische benadering de journalistiek als een publiek goed te ondersteunen. Nooit eerder was accurate en ethische verslaggeving belangrijker. We hebben jullie allemaal nodig, een brede alliantie, om het nieuwsecosysteem te verbeteren en accuraat te houden. De EU engageerde zich meer dan ooit om een veiligere en duurzamere ruimte te creëren voor journalistiek als een publiek goed (denk aan de European Media Freedom Act!). De EU heeft veel projecten gesteund in verband met journalistieke zelfregulering, persvrijheid, mediawoestijnen, de veiligheid van journalisten, onderzoeksjournalistiek op grensoverschrijdend niveau, steun voor freelancers, sociale dialoog, vaardigheden en opleiding. In totaal is er ongeveer 50 miljoen euro per jaar naar mediaorganisaties gegaan.

Toch is dit nog niet genoeg! *Onafhankelijke professionele journalistiek is duur, maar het is het beste tegengif tegen desinformatie. Publieksbetrokkenheid, nieuwe journalistieke formats, mediageletterdheid en het juiste gebruik van AI zijn cruciaal om van de journalistiek een instrument te maken om te verbinden, te debatteren, te leren en het hoofd te bieden aan polarisering. Maar alleen als we duurzame bedrijfsmodellen hebben die faire arbeidsomstandigheden en vergoedingen garanderen.*

STAND UP FOR JOURNALISM AS A PUBLIC GOOD